28. Yıl

Karikatürk

KARİKATÜRCÜLER DERNEĞİ HABER BÜLTENİ

sayı 41

Ağustos 1997

17. Uluslararası Nasreddin Hoca Karikatür Yarışması sonuçlandı

Karikatürcüler Derneği'nce her yıl geleneksel olarak düzenlenen Uluslararası Nasreddin Hoca Karikatür Yarışması'nın bu yıl 17.si yapıldı. Yarışmanın uluslararası nitelikteki Büyük Jürisi 24 Temmuz 1997 günü saat 11.00'de İstanbul Karikatür ve Mizah Müzesi'nde toplanarak yaptığı seçim sonucunda Büyük Ödülü Bulgaristanlı karikatürcü İlian Savkov'un karikatürüne verdi. Parasal karşılıkları İstanbul Menkul Kıymetler Borsası tarafından karşılanan Büyük Ödül ve 3 Başarı Ödülü ile çeşitli kurumların verdiği 23 özel ödül daha sonra düzenlenecek ödül töreninde sahiplerine ulaştırılacak.

Bulgaristan'dan Stefan Despodov, Romanya'dan Julian Pena-Pai, Türkiye'den Ferruh Doğan, Oğuz Gürel (Karikatürcüler Derneği Başkanı), Ergin Gülen, İzel Rozental, Sami Caner, Erdoğan Başol, Ali Fuat Süer (Karikatür dergisi), Nurhayat Berker (İMKB Sanat Danışmanı)'in yer aldığı uluslararası nitelikteki Büyük Jüri 63 ülkeden 548 sanatçının 1824 karikatürünü değerlendirerek ödülleri belirledi.

Ödüller

Büyük Ödül (1000 $ + İMKB Plaketi): İlian Savkov (Bulgaristan),

3 Başarı Ödülü (250'şer $ + İMKB Plaketi): Andrjej Graniak (Polonya), O - Sekoer (Belçika), Ali Herkül Çelikkol (Türkiye).

Özel Ödüller: Türkiye Gazeteciler Sendikası: Jano Valter (Slovakya), Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü: Mihaita Porumbita (Romanya), İzmir Büyükşehir Belediyesi: Frantisek Bojnican (Slovakya), Karikatürcüler Derneği: David Johny (Belçika), Hürriyet Gösteri Dergisi: Necati Abacı (Türkiye), Türk -İş: Slobadan Milic (Yugoslavya), Nasreddin Hoca Özel Ödülü: Alexander Umyarov (Rusya), Mülkiyeliler Birliği: Hassan Karim Zadeh (İran), Kültür Bakanlığı:Robert Laszlo Szabo - Marabu (Macaristan), Umut Vakfı: Senaid Serdarevic (Hırvatistan), Çankaya Belediyesi: Xu Tao (Çin), Türkiye Gazeteciler Cemiyeti: Altan Özeskici (Türkiye), Türkiye Barolar Birliği: Jurij Kosobukin (Ukrayna), DİSK: Oleg Dergatchov (Ukrayna), Karikatür Dergisi: Yu Biaoni (Çin), Türkiye Büyük Millet Meclisi: Mark Likgalter (ABD), Cumhuriyet: Faruk Soyarat (Türkiye), İstanbul Büyükşehir Belediyesi: Sajini Ugo (İtalya), Yayıncılar Birliği: Leonid Melnik (Rusya), Milliyet Sanat Dergisi: Liviu Pencea (Romanya), TRT: Wolfgang Schlegel (Almanya), TMMOB: Kiasat Kayoumarth (İran), Şalom Gazetesi: Gürbüz Doğan Ekşioğlu (Türkiye), Kıbrıslı Türk Karikatürcüler Derneği: Milos Panic (Hırvatistan).

Ödül sponsorluğunu İMKB'nin yaptığı yarışmada Büyük Ödülü kazanan İlian Savkov'un (Bulgaristan) karikatürü üstte.

Yitirdiğimiz çizerler

Ramiz Gökçe (1900 -1953)

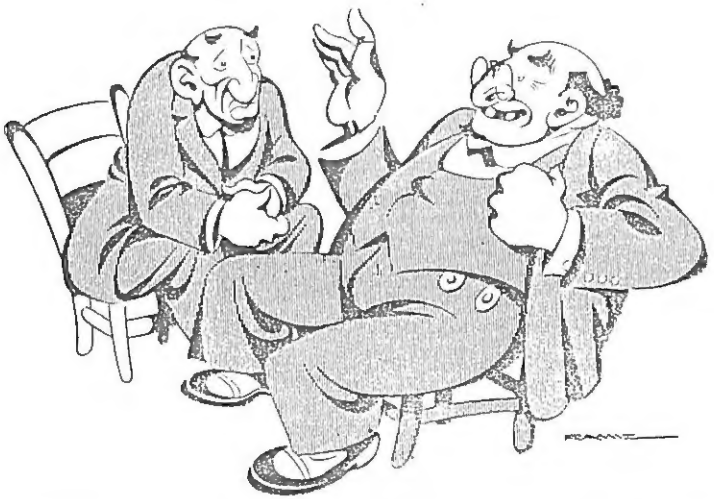

YILBAŞI SABAHINDA
–Dün yece ama ne eylendik, ne eylendik...
–Barda mıydınız?..
–Yok be canım, evde idik... Bardan dönenlerin halini seyrettik

KARİKATÜRK KARİKATÜRCÜLER DERNEĞİ HABER BÜLTENİ

Ayda bir kez yayınlanır. Çizgi, yorum ve görüşler kişilere aittir...

YAYIN KURULU: Oğuz GÜREL, Metin PEKER, Cem K. ÖNGÜ, Mahmut AKGÜN, Erdoğan Karayel
DİZGİ-MİZANPAJ: B. Sadık ALBAYRAK
KATKIDA BULUNANLAR: Erdoğan BAŞOL, Yener ÇAKMAK, Kemal URGENÇ
YAZIŞMA ADRESİ: Karikatürcüler Derneği Yerebatan Sarnıcı Çıkışı 34410 Sultanahmet-İSTANBUL.
Tel: (0-212) 513 60 61 **Faks:** (0-212) 527 26 18
BANKA HESABI: Karikatürcüler Derneği, Emlakbank İstanbul Bahçekapı Şubesi hesap no: 000 30407
İRTİBAT BÜROLARI
ANKARA: Metin PEKER, Konur Sok. 31/10 Kızılay - ANK. Tel / fax: 0312-417 37 28
TRABZON: Adnan TAÇ, Kunduracılar Cd. Neşe Sk. No: 1/3 TRABZON, Tel: 0462-326 70 71
ANTALYA: Cihan İŞBAŞI, Atatürk Kültür ve Sanat Mkz. Karikatür Evi, TRT Cad. - ANTALYA, Tel: 0242-243 43 75, faks: 247 15 57
İZMİR: Cem KOÇ, P.K.6 35252 Konak, İZMİR, Tel / fax: 0 232 489 64 35 - 489 52 68
BURSA: Mümin BAYRAM, İncirli Cd. Zeynep Apt. No: 110/16 16350 BURSA
BASKI: Onsel Ofset
INTERNET ADRESİ: 15. Nasreddin Hoca Sergisi: (http://www.netrail.net/~ertem/hoca.html)
1.Nehar Tüblek Yarışması Sergisi "Kahvehaneler": http://www.netrail.net/~ertem

Ramiz Gökçe 1900 yılında İstanbul'da doğdu. Kılıçoğlu Musa Kâzım Efendi'nin oğludur. Beşiktaş İttihat ve Terakki mektebinde, Kabataş İdadisi'nde ve İstanbul Öğretmen Okulu'nda okumuştur. 1916 yılında karikatür çizmeye başladı. 1919 yılında Ortaköy Darüleytam'ına ve Şişli Terakki Lisesine resim öğretmeni olarak atandı.

Ramiz Gökçe ülkemizde karikatürcülüğü meslek edinmesiyle kendisinden sonraki kuşaklara büyük bir yol açmıştır. Akbaba, Aydede, Karikatür, Yedigün, Karagöz, Cumhuriyet, Tasvir dergi ve gazetelerinde uzun yıllar çalıştı. Mizah adlı dergisini 1949 yılında yayımladı. Ayrıca Peri ve Salon dergilerini de çıkaran Ramiz Gökçe, İkinci Dünya Savaşı yıllarında da Yeni Sabah gazetesinde günlük karikatürler çizdi.

"Tombul Teyze" tipini karikatür ve mizah dergilerinde uzun yıllar çizdi. Konferanslar verdi, toplu karikatür sergileri düzenledi, sergi açtı ve kendi adını taşıyan karikatür albümü dışında Tombul Teyze, Harp Karikatürleri, Yeni Zengin adlı karikatür albümleri yayımlandı. Ülkemizde karikatürün yayılması için büyük çaba gösterdi. 1953 yılının 5 Ocak günü öldü.

Karikatürk '97 Sergisi açıldı

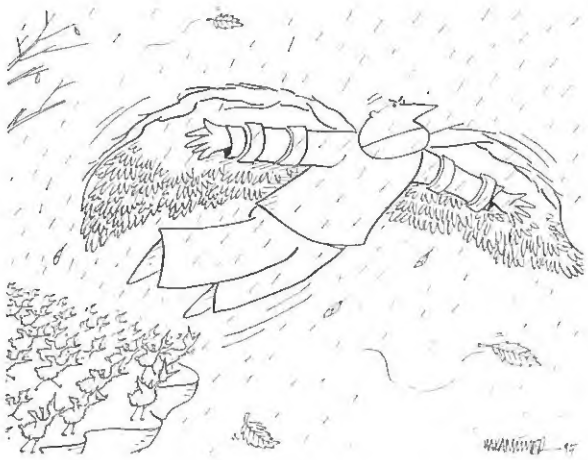

Karikatürcüler Derneği'nin her yıl geleneksel olarak düzenlediği ortak karikatür sergisi "Karikatürk '97" 17 Temmuz - 15 Ağustos 1997 tarihleri arasında açıldı. Derneğin Yerebatan Sarnıcı Çıkışı'ndaki Sanat Galerisi'ndeki serginin kitabının hazırlıkları sürüyor. Karikatürcüler Derneği üyelerinin 1997 yılında çizdikleri birer karikatürle yer aldıkları sergi geçtiğimiz yılın olaylarının çizgilerle panoraması niteliğini taşıyor.

Konu sınırlaması taşımaksızın her çizerin kendi seçtiği eserlerden oluşmakta. Galerimizdeki yer sınırı nedeniyle elimize ulaşan bütün karikatürlere yer veremediğimiz sergide şu sanatçıların karikatürleri yer alıyor:

Mustafa Tozakı, Zeynep Gargi, Kadir Cengiz, Altan Özeskici, Semiramis Aydınlık, Birol Çün, Hasan Gümüş, Sema Undeğer, İlhan Değirmenci, Atila Özer, Sezer Odabaşıoğlu, Necmi Rıza, Kemal Özyurt, Musa Kayra, Cezmi Ermiş, Aşkın Ayrancıoğlu, Hüseyin Çakmak, Ergin Gülen, Muhsin Omurca, Kemal Urgenç, Burhanettin Ardagil, Murat İlhan, İzel Rozental, Canol Kocagöz, Manuel Tekin, Halil İbrahim Özcan, Mehmet Ulubatlı, Cem Koç, Halim Kutlu, Tamer Küçük, Sami Caner, Serdar Kıcıklar, Hakan Sümer, Ali Herkül Çelikkol, Kemal Gönen, Mustafa Yıldız, Ömer Servi, Tan Oral, Oğuz Gürel.

Yeni üyeler

Derneğimize son dönemdeki üyelik başvuruları değerlendirilerek 24 karikatürcünün üyeliğe alınmasına karar verilmiştir.

Derneğimizin yeni üyelerine karikatür ve dernek çalışmalarında başarılı olmasını diler, aramıza katıldıkları için kutlarız.

Yeni üyelerimizin isimleri şöyle: Saadet Demir, Haydar Aktürk, Burhan Özoyol, Muhammet Tunçsan, Yasin Halaç, Sahil Balıkçı, Hakan Sevinçel, Hasan Efe, Abdullah Sevgili, Volkan Demir, Abdülkadir Demirhindi, Neşe Binark, Zeynep Gargi, Halis Dokgöz, Hasan Gümüş, Hüseyin Bal, Deniz Kırmızıgül, Osman Turhan, Nusret Öztürk, Hilal Öztürkmen, Turan Asan, Erim Sever, Ali Osman Taş, Ali Fuat Çakmak.

Çaycuma'da karikatür sergisi

Geçen ay İzmit'te düzenlenen Günümüz Türk Karikatürü Sergisi 1-4 Ağustos tarihleri arasında Zonguldak Çaycuma'da açıldı. Çaycuma'da düzenlenen şenlik kapsamında açılan sergiyle birlikte üç sanatçımız Şenliğe katılarak karikatür üzerine izleyicilerle söyleştiler. Yönetim Kurulu Üyemiz Mahmut Akgün Necmi Rıza ve Mahmut Tibet'in katıldığı şenlik Caycuma Belediyesi'nce düzenleniyor.

Sergide şu sanatçıların yapıtları sergilendi:

Turhan Selçuk, Necmi Rıza Ayça, Nehar Tüblek, Ferruh Doğan, Oğuz Gürel, Sami Caner, Ahmet Erkanlı, Burhanettin Ardagil, Muhittin Köroğlu, Mete Göktürk, Ercan Akyol, Haslet Soyöz, Mahmut Karatoprak, Tan Oral, Ali Ulvi Ersoy, Gürbüz Doğan Ekşioğlu, Musa Gümüş, Mahmut Akgün, Mahmut Tibet, Kemal Urgenç, Eray Özbek, Cem Kenan Öngü.

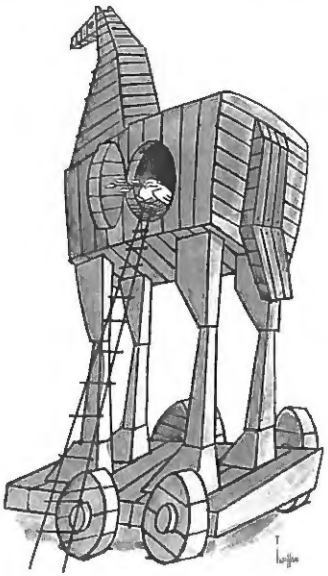

Ertan Aydın'a yine hapis cezası

Üyemiz Ertan Aydın'a "Susurluk Kazası"yla ortaya çıkan çeteyle ilgili karikatüründen dolayı 11 ay hapis cezası verildi.
Karikatürcüler Derneği Başkanı Oğuz Gürel, Başbakan Mesut Yılmaz, Başbakan Yardımcısı Bülent Ecevit ve Kültür Bakanı İstemihan Talay'a, bir telgraf göndererek, karikatürcü Ertan Aydın'a karikatüründen dolayı hapis cezası verilmesini kınadı.
Gürel'in Başbakan ve iki bakana gönderdiği ortak telgrafın metni ile Ertan Aydın'ın karikatürlerinin yargılanmasıyla ilgili Celal Başlangıç'ın Radikal gazetesinde çıkan yazısını yayımlayarak, bir kez daha, karikatürün üzerindeki baskıların kalkmasını diliyoruz.

14.7.1997
Sayın Mesut Yılmaz
Başbakan / Ankara
Demokrasinin yeniden yapılanması sürecinde olan günümüz Türkiye'sinde hâlâ sanatçılarımız yazdıklarından ve çizdiklerinden dolayı gözaltına alınmakta, tutuklanmaktadır. Güvenoyunu henüz almış, icraatlarının bir önceki hükümete oranla daha demokratik olacağını vaadeden; insan haklarına değer veren bir hükümetin ve laik Türkiye'nin Başbakanı olarak sizin bu konuya daha duyarlı yaklaşacağınızı tahmin ediyoruz. Bu çerçevede derneğimiz üyesi karikatürist Ertan Aydın'a çizdiklerinden dolayı, bir süre önce çıktığı cezaevine bir kez daha gönderilmek üzere 11 ay hapis cezası verildiğine dikkat çekmek istiyoruz. Çizdiği karikatürlerde amacı sadece ve sadece demokrasiyi, barışı ve düşünce özgürlüğünü işleyen ve savunan arkadaşımıza sahip çıkılmasını istiyoruz. Sizden önceki hükümetler gibi özgürlükleri ortadan kaldıran hükümetlerden biri olmak istemiyorsanız, biz karikatürcülerin, sanatçıların ve sizlere oy veren vatandaşlarımızın barış, hoşgörü ve özgürlük taleplerini yaşama geçirmenizi bekliyoruz.
Saygılarımızla.
Karikatürcüler Derneği
Başkan Oğuz Gürel

'Gözün aydın Türkiye'

Celal Başlangıç

Sümerbank'a 500 ceset torbası sipariş verilmiş. Bu haber üzerine bir karikatür çiziyor Ertan Aydın; bir mezar taşının üzerinde "Niyazi" yazıyor. Hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 159. maddesinden dava açılıyor. Yani "devletin askeri şahsiyetlerini tahkir ve tezyif..."

Duruşmasında "Eğer mahkum olursam" diyor Ertan, "Türkiye'de yaşayan Niyazi adlı tüm vatandaşların kendilerine hakaret edildiği gerekçesiyle mahkemenize dava açma hakları doğar." Sonuç, beraat.

Gözaltına alınan kişi polis tarafından ısırılmış. Bu haber üzerine de bir karikatür çiziyor Ertan Aydın. Karikatürde bir de yazı; "Dikkat! Polis var."

Gelsin yine "polise hakaret" suçundan TCK'nın 159. maddesinden dava.

Her davasında beraat edemiyor elbette Aydın. Mahkum oldukları da var.

Polis tarafından sistematik hale dönüştürülen hak ihlallerini eleştirmek için İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'ne atıfta bulunarak bir karikatür çiziyor Aydın; "Her Türkiye Cumhuriyeti vatandaşının sokakta yürürken (...) rahatsız edilebilme, üstünün başının aranması, gözaltına alınabilme, işkence görebilme, tecavüze uğrama ve öldürülebilme hakkı vardır."

Yine gelsin TCK 159'dan dava, sonra da 10 ay mahkumiyet.

İlk kez 1995 yılının Mayıs ayında, ailesinin yaşadığı Salihli'de yakalanarak cezaevine konuyor Aydın. İnfaz Yasası'ndan yararlanarak dört ayda çıkıyor cezaevinden.

Aydın, Cumhuriyet'te başladığı karikatüristlik yaşamını Özgür Gündem, Turkish Daily News, Evrensel ve Emek gazetelerinde sürdürüyor.

Salihli Cezaevinde başladığı "mahkumluk yaşamı"nın ikinci bölümünü ise Bayrampaşa cezaevinde sürdürüyor, 1996'nın nisan ayında.

Çünkü TÜYAP Kitap Fuarı'nın polis tarafından basılmasını, bazı kitaplara el konulmasını eleştirmiş Aydın karikatüründe. Üzerine de "(...) ne yapsa yeridir" gibisinden bir yazı iliştirmiş.

Yine TCK'nın 159. maddesi, yine "polise hakaret", yine 10 ay hapis.

Yine şartlı tahliyeden dört ayda cezaevinden çıkıyor Ertan Aydın.

Bugünlerde Susurluk'ta ortaya çıkan "resmi" çete ile ilgili karikatüründen dolayı 159. maddeden üçüncü kez mahkum oldu.

Aydın 32 yaşında. 10 yıldır gazetelerde karikatür çiziyor ve 10 yılda üçüncü kez 159. maddeden hüküm giyiyor.

Ertan Aydın'ın gazetesindeki köşesinde Metin Göktepe'nin bir fotoğrafı var. Altında da "Katilleri hâlâ yargı önüne çıkartılmadı" notu yer alıyor.

Aydın'ın Internet adresi de "Işık Ocak Yurtçu, gazeteci, Saray Cezaevi".

Mahkum olduğu gün de çalışmakta olduğu Emek gazetesindeki köşesine "İtiraf Ediyorum" başlıklı bir karikatür çizmiş Aydın:

"1 Mayıs 1977'de Taksim'de halka ateş açan, 16 Mart 1978'de Beyazıt'ta öğrencilerin üzerine bomba atan benim.

Kumarhaneci Ömer Lütfü Topal'ı ve işimi bozan Kuşadası Belediye Başkanı'nı da ben öldürttüm. Susurluk'ta kaza yapan Mercedes ve bagajından çıkan suikast silahları benimdi. Siverek'teki uyuşturucu zulası bana ait. Katilleri saklayan benim. Uyuşturucu kaçakçısı Çatlı'yla göbek atan, ona yeşil pasaport veren benim. DGM'den tutuklu kaçıran benim. Cantürkleri ben öldürdüm. İzmit-Sapanca-Adapazarı üçgeni ve vatan sathındaki bilumum 'faili meçhuller' benim işim. Turan Dursun'u, Musa Anter'i, Namık Tarancı'yı, Uğur Mumcu'yu, Bahriye Üçok'u, Çetin Emeç'i, Metin Göktepe'yi ben öldürdüm. Özgür Ülke gazetesini ben havaya uçurdum. Telefonları dinleyen kocakulaklı sapık benim. Susurluk pisliği temizlendi; gözün aydın Türkiye!"

İşte gördüğünüz gibi ortaya çıkmamış bir suç, yakalanmamış çete, faili meçhul olan tek bir cinayet bile kalmadı. Bütün suçlu karikatürist Ertan Aydın'mış meğer. O da yakalandı işte. Gerçekten gözün aydın Türkiye.

Radikal, 16 Temmuz 1997

17 Uluslararası Nasreddin Hoca Karikatür Yarışması'nda Başarı Ödülü alan karikatürler

ALİ HERKÜL ÇELİKKOL
/BAŞARI ÖDÜLÜ/
TÜRKİYE

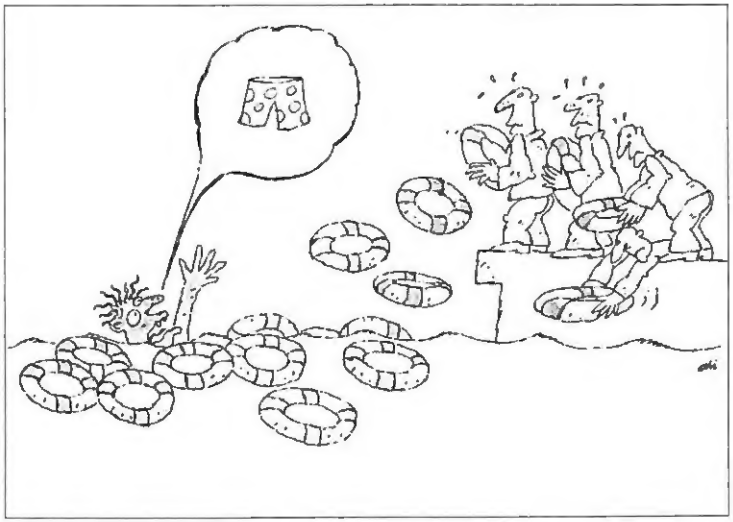

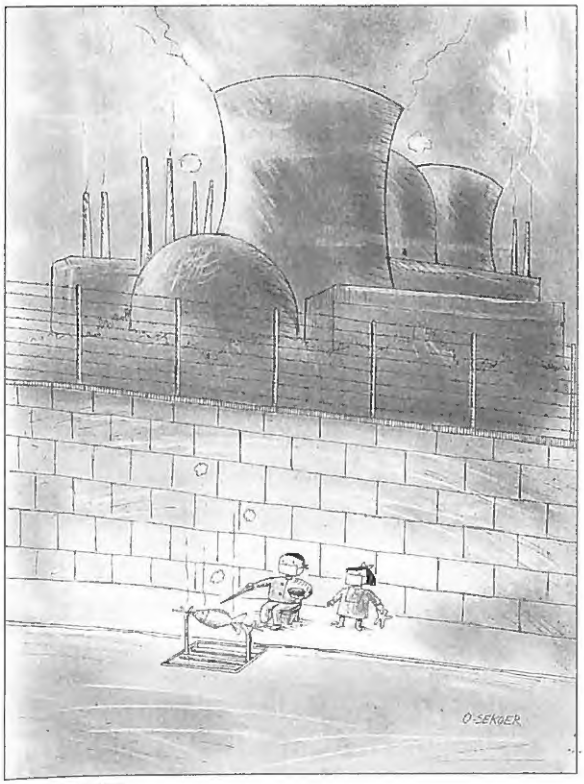

O-SEKOER
/BAŞARI ÖDÜLÜ/
BELÇİKA

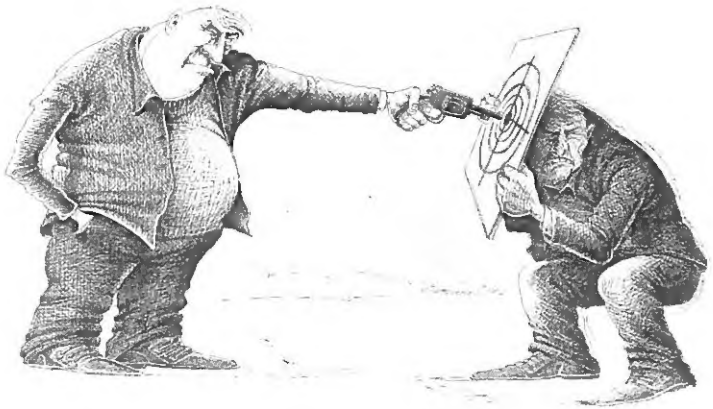

ANDRZEJ GRANIAK
/BAŞARI ÖDÜLÜ/
POLONYA

Türk karikatüründe Üç Doruk:
(2) Turhan Selçuk

Alpay Kabacalı

Burada kısaltarak ikinci bölümünü aktardığımız inceleme Liderler dergisinin Haziran-Temmuz-Ağustos 1997 tarihli 4. sayısında yayımlanmıştır. Yazının devamında Semih Balcıoğlu incelenmektedir.

ÇAĞDAŞ TÜRK MİZAHININ ÖZELLİKLERİ

Türk karikatürünün geçmişiyle bugünü arasında bir köprü olan Cemal Nadir'den günümüzün iki büyük karikatür ya da grafik mizah ustasına geçerken, kimi açıklamalar, temellendirmeler yapmak gerekiyor.

Öteden beri "güldürme" olgusu, mizahın temeli sayılmıştır. Oysa mizah kavramı, sözcüğün kökenindeki "güldürücü söz" anlamını çok aşmıştır; şaka, alay, ince alay (humour), yergi gibi alanları da içermektedir. Hegel'in tanımıyla mizah, "zihnin bir diyalektik süreç içinde kendini kavraması"dır. Melih Cevdet Anday'ın deyişiyle, "ille sinirleri taşırmaya varan bir yaklaşım" değil, aynı zamanda "düşünce"dir.

Bergson ise gülmenin her şeyden önce bir düzeltme (correction, ıslah) olduğunu söyler. Ona göre doğa, başka yerlerde olduğu gibi burada da iyilik için kötülüğü kulanmıştır. Toplum olgunlaştıkça bireyleri de olgunlaşmakta; toplumun yüzeyindeki pürüzler temizlenmektedir. Gülme de, yüzeyin temizlenmesine yardım ederek, işlevini yerine getirmektedir.

Çağdaş mizahın yönelimlerini gözönüne aldığımızda, gülünç olanla ciddilik arasındaki bağlantıyı da hesaba katmak zorundayız. Bu, ortaya konulan ürünleri çözümlemek açısından da önem taşıyor.

Gülünç olanla ciddilik arasındaki bağlantıyı araştırırken, Prof. Kathleen R.F. Burrill'in "gülünç durumlar" şeması bize önemli ipuçları verecektir. Bu şemaya göre şunlardır "gülünç durumlar":

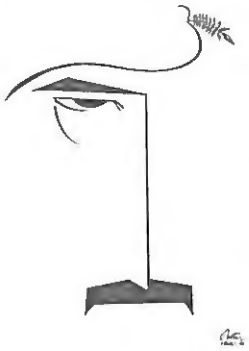

Necati Abacı'nın çizgileriyle Turhan

•Olayların alışılmış düzeninin herhangi bir biçimde bozulması,

• Olayların alışılmış düzeninin yasağa karşı gelerek bozulması,

• Yakışıksızlık (yersizlik, terbiyesizlik),

• Başka bir duruma ait bir şeyi bir başka duruma dahil etmek,

• Aslında olmadığı şey kılıfı altında dolaşan bir şey.

• Söz oyunu,

• Saçmalık,

• Küçük terslikler,

• Bilgi ya da beceri eksikliği,

• Üstü kapalı aşağılamalar.

Ele alacağımız ustaların ve öteki çağdaş karikatürcülerin anlayışında ağır basan, ilk beş sıradaki durumlardır. Böylece "gülünç"ün ciddilikle bağlantısı, başka bir deyişle çağdaş mizahın işlevi belirginleşmektedir. Daha önceki karikatür anlayışında ise, 6-10 sıralarda belirtilen durumlar öne çıkıyordu.

1950 Kuşağı, yalnız çizgileriyle öncülük etmekle yetinmedi; çeşitli yollarla yukarda belirtilen çağdaş anlayışı savundu. Aynı zamanda karikatürün grafik mizah ya da çizgiyle mizah olduğu yolundaki çağdaş anlayışın örneklerini verdi. Böylece Türk karikatürü önemli bir dönüşüm geçirdi.

TURHAN SELÇUK VE ABDÜLCANBAZ

Turhan Selçuk, 1922'de Milas'da doğdu. Babası subaydı. Bu nedenle öğrenimini değişik Anadolu kent ve kasabalarında sürdürdü. İlk karikatürü lise öğrenciliği sırasında, Adana'da yayımlanan günlük Türk Sözü gazetesinde yer aldı (1941). O yıllarda Kırmızı Beyaz ve Şut adlı spor dergilerinde de karikatürleri çıktı.

1942'de yükseköğrenim yapmak üzere İstanbul'a geldi, Dişhekimliği Fakültesi'ne yazıldı. Öğrenciliği sırasında haftalık mizah dergisi Akbaba'nın kadrosuna girdi (1943).

Hastalığı dolayısıyla öğrenimini yarıda bırakmak zorunda kaldı; yaşamını karikatüristlikle kazandı.

Bir süre Tasvir gazetesinde (1945) ve Refik Halid Karay'ın çıkardığı Aydede adlı mizah dergisinde (1948-49) çalıştıktan sonra Yeni İstanbul gazetesine geçti (1949).

Daha sonra kardeşi İlhan Selçuk'la 41 Buçuk (15 sayı, 6 Eylül 1952-13 Aralık 1952) ve Dolmuş (139 sayı, 5 Ocak 1956-2 Eylül 1958) adlı haftalık mizah dergilerini yayımladı.

1954'te Milliyet gazetesine girdi. "Abdülcanbaz" adlı çizgi romanına da 1 Aralık 1957'de aynı gazetede başladı. Okurlardan geniş ilgi gören bu çizgi romanı yıllar boyu sürdürdü. 1971'de 12, 1983'te 34 kitaptan oluşan Abdülcanbaz albümleri basıldı. Gazete ve dergilerde ayrıca Şeytanın Maceraları

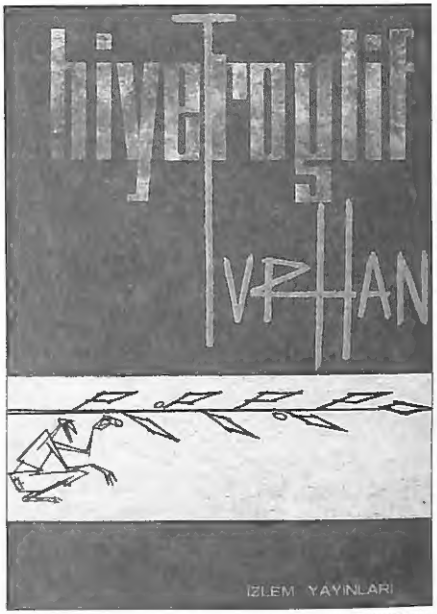

Turhan Selçuk'un 1964'te İzlem Yayınları'nca yayımlanan Hiyeroglif albümününü kapağı

(1952), Politikacının Maceraları ((1956), Başbuğun Serüvenleri (1977), Evliya Çelebi (1978) başlıklı bantları yayımlandı.

Bir ara Milliyet'ten ayrılarak Yeni İstanbul (1969), Akşam (1969) ve Cumhuriyet (1972) gazetelerinde çalışan Turhan Selçuk, 1980'de Milliyet'e döndü.

Türkiye'de ve yurt dışında birçok sergi açan, ödüller kazanan Turhan Selçuk'un "İnsan Hakları" konulu sergisi 1992'de Avrupa Konseyi'nin önerisiyle Strasbourg'da açıldıktan sonra Avrupa kentlerini dolaştı. Yapıtları dünyada az sayıda bulunan karikatür müzelerinin başlıcalarına alındı. (...)

Albümleri şunlar: Turhan Selçuk karikatür Albümü (1954), 140 karikatür (1959), Turhan 62 (1962), Hiyeroglif (1964), Hal ve Gidiş Sıfır (1969), Söz Çizginin (1979-80), İnsan Hakları (1995).

Turhan Selçuk'un ustalığı hem çizgisinde, hem yapıtının içeriğindedir. Bu ikisini birbiriyle kaynaştırmaktadır.

Ahmet Oktay, "Turhan Selçuk'un çizgisi komik midir?" sorusunu ortaya atıyor ve şöyle diyor: "(Bu sorunun) kolaylıkla yanıtlanabileceğini sanmıyorum. Bence Selçuk'un giderek komik olandan uzaklaştığını söylemek bile mümkün." Bu, Turhan'ın karikatürü bir düşünce biçimine dönüştürdüğünü ortaya koyan bir yorumdur. Gerçekten de Turhan Selçuk'a göre, "Mizah çizeri, halktan bir kişidir. Halkın sorunları, istekleri, özlemleri onun da istekleri, özlemleridir. Bu durumda, halkın yani okurun beklentisiyle çizerin beklentisi arasında bir farklılık yoktur."

Bu, mizahın evrensel olmasına engel değildir: "Yerel farklılıklar elbet vardır ama, insana yönelik karikatür bütün insanlıkça benimsenecek, anlaşılacak çizgileri özünde taşır. İnsan, dünyanın her yerinde gülen ve düşünen yaratıktır."

Turhan'ın çizgilerinde, belki dünyada hiçbir karikatüristte bulunmayan doğu dünyasına özgü bir güzellik ve incelik keşfeden İtalyan karikatürcüsü Gec (Enrico Gianeri), bu incelik ve güzelliğin çok modern bir hiciv içeriğiyle karışarak uluslararası bir tat verdiğini belirtir.

Buradaki "hiciv" sözcüğüne çok geniş bir anlam vermek gerekir. Günlük gazetelerde çizilen, güncel konuları yansıtan karikatürlerin eskidiği ileri sürülür. Ama sanatçının, dünya görüşünün, kişiliğinin, grafik yeteneğinin payı gözönüne alınmalıdır yargıya varılırken. Temel toplumsal ve insani değerlere bağlı kalan, konularını bütün fazlalıklarından arınmış çizgi yoğunluğu ve ustalığıyla ortaya koyan Turhan, bütünsel açıdan bakıldığında, Yaşar Kemal'in deyişiyle, şu mesajları vermektedir:

"Turhan'da olan bir sevgi, bir cömertlik, bir dostluk, bir barış açıklığıdır. Turhan'ın dövüşü hepimizledir. Bütün düşük yanlarımızladır. Sıkı sıkıya dünyanın güzelliğine, şiirine, yalnızlığına, vazgeçilmezliğine bağlanarak kötülüklere, zulümlere bir karşı koymadır Turhan. Turhan'ı anlamak, bugünkü dünyamızı anlamak demektir biraz da. Turhan dünyamızın kötülüklerinin, karanlıklarının ortasında durmuş bir ışık gösterendir durmadan."

Yeni bir mizah dergisi çıktı

Fesat

Mizah dünyasına yeni bir haftalık dergi daha katıldı. İlk sayısı 18 Temmuz günü çıkan Fesat dergisinin altbaşlığı "ağır otaklı gıdı gıdı dergi". Karikatür ve yazıya eşit ağırlıkta yer veren derginin kadrosunda karikatür ve yazın dünyasının muhalif isimleri var.

Derginin kadrosunda şu sanatçılar yer alıyor: Abdülkadir Çiçek, A. Kemal Yılmaz, Altay Martı, Aret Gıcır, Aydın Çam, Aydın Engin, Behzat Taş, Canol Kocagöz, Cezmi Ersöz, Demet demir, Ender Özkahraman, Erdal Belenlioğlu, Ertuğrul Kürkçü, Filiz Aygündüz, Gülay Batur, Hacer Yıldırım, Halil İncesu, Halil Nebiler, H. İbrahim Özcan, Hamdi Esmer, Hicri İzgören, Hüseyin Elçi, Işık Yurtçu, İsa Karataş, Jaklin Çelik, Kemal Urgenç, Mesut Kara, Mustafa Bilgin, Neşe Yaşın, Oğuz Gürel, Ragıp Zarakolu, Sarkis Paçacı, Semra Can, Sermet Özdoğan, Sezai Sarıoğlu, Su Yücel, Ümit Atalay, Ümit Kıvanç, Veysi Sarısözen, Zekine Türkeri.

Derginin ilk sayısının "Boşyazı"sında Fesat'ı çıkaranlar ve yapmak istedikleri şöyle anlatılıyor: "Bir avuç, ama çok hülyalı insanlar olarak çıktık yola. Afrikalı atletleriz, kendimizce maratona hazırlanıyoruz. Dört bir yanımızı kuşatan sinsi, iki yüzlü ve olabildiğince küstah olan bu yaşamın tüm karanlık yerlerine bir ömürlük sancılarımızı fırlatacağız... Eskimeye yüz tutmuş çığlıklarımızı... Kahkahalarımızı... Asilik paçalarımızdan akacak ve gelmiş geçmiş tüm 'büyüklerimi'zin yanında bacak bacak üstüne atarak oturacağız. Yüzümüzde hep bir gülümseme olacak, gülüşümüzü sokaklara yayacağız.

Aykırı, muhalif, sıradışı ve çok görkemli hayatlar gezinecek sayfalarımızda."

Katkılarınıza açık olduğunu ilan eden Fesat'ın adresi şöyle: Sıraselviler Caddesi, Billurcu Sk. No: 3/8 Taksim, İstanbul. Tel/fax: (0212) 249 99 29.

DİNOZOR

Cumhuriyet gazetesinin haftalık mizah eki Dinozor 34. sayısından itibaren bayilerde satışa sunulan dergi olarak çıkmaya başladı. Ek dönemini "antreman" süreci olarak tanımlayan Dinozorcular "sahaya indi".

"Dinozor tüm olup bitenler karşısında dinozorluğunu korudu. Bundan sonra da koruyacak. Çünkü hayatın dolara endekslendiği bu yükselen değerler çağında dinozor olmak, neredeyse insan kalabilmekle eşdeğer." diyen Dinozor çalışanları "temiz mizah" yapacaklarını vurguladılar.

Çizerle söyleşi

Leman çizeri Selçuk Erdem'in karikatür albümü çıktı

"Sözleri çok tasarruflu kullanıyorum, çizgiye dayalı bir iş yapıyoruz"

Sözümüz Leman okurlarına değil elbette. Leman okurlarına onu anlatmak, tereciye tere satmak gibi bir şey olur. Ama onu şimdi tanıyacaklar için yaşından başlayalım: Selçuk Erdem 24 yaşında bir karikatürist. Geçimini televizyon dizileri için metin yazarak sağladığı için yazar da diyebiliriz ona. Leman dergisindeki köşesinde kendi güldüklerinden seçtiği karikatürleri "çizittiriyor" her hafta. Çizdiği belli bir tipi yok. Tek bir kare ve balonsuz karikatürüyle insanı saatlerce güldürebilenlerden... Böyle olunca, 'Herhalde karikatürleri gibi komik bir insandır' diye düşünmekten alamıyorum kendimi. Gayfe'den içeri bu tür düşüncelerle giriyorum. Ortam çok fazla kalabalık olmadığı için mi yoksa gerçekten de komik göründüğünden mi bilmem daha önce karşılaşmadığımız halde bir görüşte karşıda oturan zayıf ve gözlüklü adamın o olduğunu anlayıverdim. Yanına oturur oturmaz başladım, yıllardır merak edip sorma fırsatı bulamadığım sorularıma:

•Çizgilerinizi sevenler uzun bir süredir bu albümün çıkmasını bekliyor. Bu hafta, bir daha ki hafta, daha sonraki hafta derken albüm çıktı. Neler var albümün içinde?

–Ben altı yıldır çiziyorum. Son iki yılda çizdiklerimin dışında Leman dergisinde dört yıl boyunca çizdiğim karikatürlerim var albümde.

•Yazarların kelime seçimleri kişiliklerini yansıtır derler. Kullandığınız çizgiler sizi yansıtıyor mu?

–Bir söyleşide espri olsun diye 'herkes kendisini çizer' demiştim. Daha sonra bir soruya da 'benim bütün çizimlerim salak' diye cevap verince kötü bir durum olmuştu. Çizdiklerime fiziksel olarak benzediğimi söylerler genelde. Ama salak değilim.

•Çizdiğiniz belirli bir tip var mı?

–Hayır. İsmi ve kişiliği olan belirli bir tipim yok. Çizgi öyle bir şey ki bir süre sonra çizdiğiniz her şey birbirine benziyor. Baksanız tanıyabileceğiniz, klişe bir adam tipim var aslında. Ama bilerek oluşturulmuş bir tip değil, kendiliğinden ortaya çıkan bir tip bu.

•Nasıl bir ortamda çalışıyorsunuz?

–Eskiden dergide bir sabahlama gecemiz vardı. Hepimiz gider orada çizerdik. Onun dışında esprileri ben evimde yalnızken, özellikle geceleri üretiyorum, çizimler için ise zaman farketmiyor. Yoksa ilham beklemek diye bir şey yok. Bazen çıkmayınca çıkmıyor. Ama dergiye yetişmesi gereken dört tane karikatür var. Beni en çok bu sıkıyor. işte.

•Niçin çiziyorsunuz? Bu bir tür hayat tarzı mı?

–Çizdiklerime baktığınızda eleştirel bir şey yok. İnekleri, penguenleri de çiziyorum. İnsanları güldürmek çok içgüdüsel bir şey, hepimizin günlük hayatında gülmek ve güldürmeye çalışmak zaten hep vardır.

•Bu kadar kolay mı, insanları güldürmek?

–Böyle bir işte çok zor. Çünkü sizi çevreleyen sınırlar var. Bir kere her hafta dergiye götürmek zorunda olduğum dört karikatür var.

•Çizerken insanların çizdiklerinize gülüp gülmeyeceğini düşünüyor musunuz?

–Eskiden çizerken insanların nelere güleceğini düşünüyordum. Ama buna yetişmek mümkün değil. Ben de o zamandan beri kendime komik gelen şeyleri çiziyorum. Benim çok sevdiğim bir espiri o hafta es geçilirken, öylesine çizittirdiğim bir karikatür haftalarca konuşulabiliyor. Bunu tuttumak çok zor. Okuyucuyla çok ortak bakmıyoruz olaylara açıkçası. Beni her hafta kaç kişinin okuyacağını ya da kaçının bana güleceğini düşünürsem sadece okuyucular için, onların istekleri doğrultusunda çizmiş olurum. Bu yolla çok iyi işlerin çıkacağına inanmıyorum.

•Karikatürde sözün önemi nedir?

–Hiç olmasa iyi. Ben olabildiğince yazısız olmasına dikkat ediyorum. Ya da sözleri çok tasarruflu kullanıyorum. Çizgiye dayalı bir iş yapıyoruz ve bunun hakkını vermek lazım. Benim esprilerim net ve tek bir şey olduğu için, balonla, esprinin içinde espri yapmaktan hoşlanmıyorum. Yani çizgideki komikliği laflardaki komikliğe tercih ederim.

•Sizi komik buluyorlar mı?

–Herkesin düşündüğü kadar komik olduğumu zannetmiyorum. İnsanların kafalarında Selçuk Erdem deyince nasıl birisi canlanıyor bilmiyorum ama düşündüklerinden daha ciddiyim galiba.

İdil İpek / Yeni Yüzyıl

Geçtiğimiz ay, bültenimizde de duyurduğumuz gibi, İzmit Belediyesi'nin girişimiyle İzmit Sanat Sokağı'nda "Günümüz Türk Karikatürü Sergisi" açıldı. İzmit Belediyesi'nce açılışa İstanbul'dan geniş bir çizer topluluğu davet edildi. Oğuz Gürel, Metin Peker, Cem Kenan Öngü, Mahmut Akgün, Necmi Rıza, Ahmet Erkanlı, Sami Caner, Burhanettin Ardagil, Canol Kocagöz, B. Sadık Albayrak'ın katıldığı 8 Temmuz günü düzenlenen açılışta konuklara Atatürk büstü armağan edilerek tüşekkür belgesi verildi. İzmit Saraybahçe Belediye Başkanı Hikmet Erenkaya, derneğimizin Genel Sekreteri Metin Peker ve Saraybahçe Belediye Başkan Yardımcısı Ertuğrul Kazancı birer konuşma yaptılar. Karikatürün bir tarihçesini anlatan Kazancı'nın konuşmasını, örnek bir belediye yöneticisinin sanata ilişkin sorumlu ve bilgili tutumunu göstermesi açısından bültenimizde yayımlıyoruz. Karikatüre gösterdikleri ilgiden dolayı İzmit Saraybahçe Belediyesi yöneticilerine ve çalışanlarına teşekkür ediyoruz.

Karikatür sanatı üzerine

Ertuğrul Kazancı

Kemal Atatürk: "Türkiye Cumhuriyeti'nin temeli kültürdür" der. Gerçekten de, ülkesini emperyalizmin siyasal ve askeri boyunduruğundan kurtaran bir Ulus, Kemalist Aydınlanma Devrimi'nin süreci içinde kültür politikalarına özel bir önem vermiştir.

"Efendiler; Milletvekili, Bakan hatta Cumhurbaşkanı olabilirsiniz. Fakat, sanatçı olamazsınız" özdeyişi ile devletin sanatçıya bakışını en belirgin şekilde ifade eden Atatürk ve onun aynı tavır içindeki yakın arkadaşı İsmet İnönü dönemlerinde kültürel yaşamda ciddi ve tutarlı adımlar atılmıştır. Güzel sanatların her dalında birdenbire ilerleme, yabancı ülkelerde eğitim, ünlü yabancı üstadların Türkiye'ye getirilmeleri, Halkevleri ve Halkodaları kanalıyla yurdun en ücra yörelerine kadar kültür çalışmalarının yaygınlaştırılması, dünya klasiklerinin dilimize çevrilmesi ve hatta Milli Eğitim Bakanlığının isminin bile "Kültür Bakanlığına" çevrilerek, eğitimin ana öğesinin kültür olduğunun vurgulanması hep cumhuriyetin kuruluş yılları adımlarıdır.

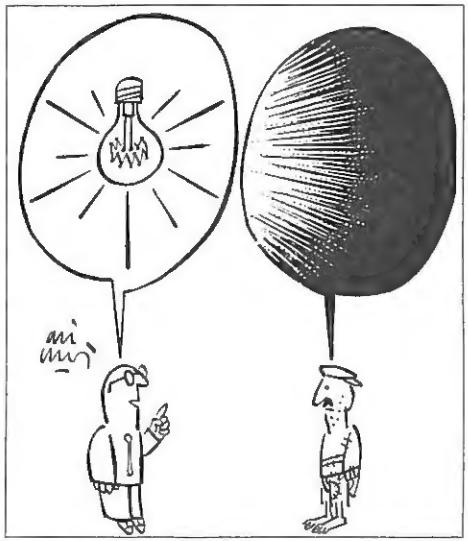

Cumhuriyet dönemindeki genel kültür atılımının her alanda yansıması saptanmıştır. Karikatür dalında da gelişmeler bu dönemdedir. Batıda 16ıncı yüzyılda ilk örnekleri görülen karikatür sanatının ancak ondokuzuncu yüzyıl sonlarında İstanbul basınında örneklerinin saptanması üzücüdür. Tıpkı matbaanın icadından yüzyıllar sonrası bu ülke bu olguyla karşılaşabilmişse, güzel sanatlarda da böylesi bir büyük gecikme olmuştur.

Karikatür, kendine özgü sadeliği ve didaktik amacıyla ilk görünmeye başlanıldığı andan itibaren sevilerek, benimsenmiştir. Onaltıncı yüzyılda İtalyan asıllı Agostino Carraci'nin bilinçle başlattığı karikatür sanatı, Türkiye'de 24 Kasım 1870 tarihinde Teodor Kasap tarafından çıkarılan "Diyojen" adlı yayında yer almıştır. Meşrutiyet yıllarında özellikle "Kalem" dergisinde görülen "Cem" imzası, ulusal gelişimli tarihçenin başlangıcı durumundadır.

İkinci dönemde Cemal Nadir ile Ramiz, başlıbaşına ekoldürler. "Aydede, Akbaba, Karikatür ve Şaka" dergileri bu döneme renk vermişlerdir. Sedat Nuri, Şadi Dinççağ, Ratip Tahir, Necmi Rıza, Orhan Ural, A. Barhun ve Salih imzaları dönemin son derece etkili isimleridir.

Üçüncü dönem; Turhan Selçuk, Semih Balcıoğlu, Ali Ulvi, Mim Uykusuz, Nehar Tüblek imzalarıyla Gazete ve Dergilerde görülür. "41,5 ve Dolmuş" adlı dergiler revaçtadır.. Suat Yalaz, Eflatun Nuri, Oğuz Aral, Ferruh Doğan, Altan Erbulak, Mıstık, Sinan, Yalçın Çetin, Tonguç Yaşar, Zeki Beyner, Cafer Zorlu, Ferit Öngören ve Bedri Koraman'a diğer başarılı isimler de katılarak Türkiye'de karikatür tablosu genişler, yurt ölçeğinden dışarlara taşar. Burhanettin Ardagil, Ahmet Erkanlı, Muhittin Köroğlu, Mete Göktürk, Metin Peker, Ercan Akyol, Haslet Soyöz, Mahmut Karatoprak, Oğuz Gürel, Sami Caner, Canol Kocagöz, Cem Kenan Öngü, Tan Oral, Gürbüz Doğan Ekşioğlu, Musa Gümüş karikatür sanatının parlak isimleri olarak göze çarparlar. Sadık Albayrak ise bu dünyada esaslı bir yazın adamı olarak saptanır.

Günümüzde, güldürüden çok düşünceye önem veren, gazete ve dergilerin upuzun yazılarına karşı bir çırpıda bir karakalem veya fırçayla yarışan karikatür örnekleri ve ustaları dizisi, beğeniyle ortadadır. Dünya çapındaki ödülleri alanların arasında Türkiye'den çıkan karikatürcüler de bulunmaktadır.

Karikatür; estetiğin, düşünce üretmenin, çizgiye yaşam vermenin bir etkili öğesi olarak Türkiye'de ve dünyada varlığını sürdürecektir.

Çarşı 2. Karikatür Yarışması

Çarşı Mağazaları tarafından düzenlenen 2. Karikatür Yarışması'nın konusu "Sinyalizasyonve kullanma Talimatları" olarak belirlenmiş.

Çizim tekniğinin serbest olduğu yarışamaya en çok üç yapıtla katılınabilir. Boyutlar en az 21x30 cm, en fazla 35x50 cm arasında olmalı.

Karikatürlerin paspartusuz olması isteniyor. Yarışmaya gönderilen karikatürler yayımlanmış olabilir ancak daha önce herhangi bir yarışmada ödül almamış olmalı. Yarışmanın albümü de yayımlanacak. Yapıtların sergilenme ve yayımlanma işlemi tamamlandıktan sonra yapıtlar çizerlerine iade edilecektir. Gönderilecek her yapıtla birlikte yarışmacının adı, soyadı, özgeçmişi, fotoğrafı, adresi, telefon numarası ve karikatürün başlığının yer aldığı bir tanıtıcı yazının bulunması gerekiyor.

Yarışmaya katılan karikatürlerin kullanım ve yayın hakkı Çarşı Büyük Mağazacılık A.Ş.'ye ait olacak.

Yarışmada birincilik ödülü, başarı ve jüri özel ödülü olmak üzere para ödülleri verilecektir.

Son katılma Tarihi: 1 Eylül 1997.

Adres: A&B Tanıtım P.K. 76 Teşvikiye 80212 İstanbul.

Uluslararası "Sigorta" yarışması

Sigorta Dergisi ile Karikatürcüler Derneği'nin birlikte düzenlediği "sigorta" konulu uluslararası karikatür yarışmasının koşulları şöyle:

Yarışma bütün dünya karikatürcülerine açıktır. Karikatürler orijinal olmalı. Yarışma konusu "Sigorta, sigortalı olmak"tır. Her türlü çizim tekniği serbesttir. Yarışmaya en fazla 3 karikatür gönderilebilir. Boyutlar 25x35 cm'den büyük olmamalıdır.

de teslim edilebilir. Katılanlar eserlerinin arkasına büyük harflerle adını, soyadını, adresini, telefon numarasını, ülkesini yazmalıdır ve fotoğraflı özgeçmiş eklemelidir. Yarışmaya gönderilen karikatürler, sigorta dergisinin kullanma hakkı saklı kalmak üzere Karikatürcüler Derneği tarafından İstanbul Karikatür ve Mizah Müzesi'nde saklanacaktır. Karikatürler bir albümde toplanacak ve karikatürleri albümde yer alan sanatçılara gönderilecektir. Karikatürler 30 Eylül 1997 tarihine kadar aşağıda verilen adrese ulaşmalıdır:

1. Uluslararası "Sigorta" Karikatür Yarışması
Sigorta Dergisi, İstiklal Caddesi Mehmet Doğan İş merkezi No: 20 D:3 80080 Beyoğlu, İstanbul Türkiye.

Jüri İstanbul'da 16 Ekim Cuma 1997 günü toplanarak sonuçları belirleyecektir.

Ödüller: 1) Birincilik Ödülü: 1000 $ ve plaket, 2) İkincilik Ödülü: 750 $ ve plaket, 3) Üçüncülük Ödülü: 500 $ ve plaket, 4) Mansıyonlar: 3 ayrı sigorta şirketinin ödeyeceği 250'şer $ ve plaket, 5) Karikatürcüler Derneği Özel Ödülü: Plaket.

Ödül töreni 24 Ekim 1997 Cumartesi günü İstanbul'da yapılacaktır.

Jüri: Dimitar Çudo / Jüri Başkanı (Osten Genel Yayın Yönetmeni- Makedonya), Necmi Rıza / Karikatürist, Metin Övün / Sigorta Dergisi, Bülent Çevik / Sigorta Dergisi, Oğuz Gürel / Karikatürcüler Derneği Başkanı, Erdoğan Karayel / Karikatürist, Metin Peker / Karikatürcüler Derneği Genel sekreteri, Burhanettin Ardagil / Karikatürist - Sigorta Dergisi

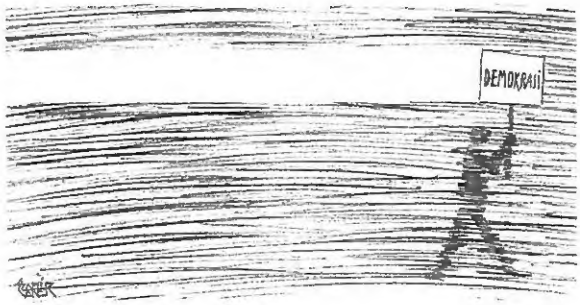

3. Asaf Koçak Yarışması sonuçlandı

Karikatür dergisince düzenlenen 3. Asaf Koçak Karikatür Yarışması sonuçlandı. 211 sanatçının 325 çalışma ile katıldığı yarışmanın konusu "Demokrasi" idi. Sami Caner'in çalışması büyük ödülü alırken Nuri Bilgin, Birol Çün, Necati Abacı, Eray Özbek, Seçkin Temur'un yapıtları başarı ödülünü paylaştılar. Kürşat Koçak'ın çalışması ise Serdar Çakırer özel ödülünü kazandı. Üstte Sami Caner'in Büyük Ödül, yanda Nuri Bilgin'in Başarı Ödülü alan yapıtı.

'Yoksul Dünya' Karikatür Yarışması

İtalya'da düzenlenen uluslararası Andromeda Karikatür Yarışması bütün dünya karikatürcülerine açık.

Konu: Yoksul Dünya (Poor World). Karikatürler orjinal olmalı. Teknik serbest. Gümrükte herhangi bir sorun çıkmaması için zarfın üzerine "PRINTS-NO VALUE" yazılması isteniyor. Albümde karikatürü yer alanlara albüm gönderilecek. Ödül alan karikatürler organizasyon komitesince alıkonacak.

Ödüller:
Birinci 1 milyon liret,
ikinci 800 bin liret,
üçüncü 500 bin liret
Son katılma tarihi: 25 Ekim 1997
Adres: Studio d'Arte Andromeda Via Malpaga, 17 38100 Trento - Italia

d-TV KARİKATÜR OKULU BAŞLADI

Denizlili çizer A. Kadir Uslu'nun hazırlayıp sunduğu "Karikatür Okulu" programı, Denizli yerel televizyonlarından d-TV'de Cumartesi ve Pazar günleri 16.45'te yayınlanıyor. Her programda "Karikatür Çiziyoruz", "Çizgi Dostları", "Bir Dergi", "Karikatür Albümü" ve "Karikatür Dünyasından Haberler" başlıkları altında uygulamalı karikatür çizimi anlatılırken, bunun yanında bir dergi, bir albüm ve bir çizer tanıtılıyor. Programında öncelikle Karikatürcüler Derneği üyelerini tanıtmak istediğini söyleyen A. Kadir Uslu, çizerlerin kendisiyle iletişim kurmasını beklediğini belirtiyor. Bu çalışmaların daha sonra kitap haline getirilmesi de planlanıyor. İletişim adresi: A. Kadir Uslu, Muratdede Mh. 418. Sk. No: 7/2 Denizli. Tel: 0258-264 48 53, 0258- 265 88 89 Fax: 0258-264 98 99

SEMA ÜNDEĞER ŞİLE FESTİVALİ'NDE

Sema Ündeğer, 23-27 Temmuz 1997 tarihleri arasında düzenlenen Şile Festivali'nde karikatür sergisi açtı. Sokakta açılan sergi akşam saatlerinde ışıklandırılarak izleyicilerin dikkatine sunuldu.

KARİKATÜRCÜ WERNER ÖLDÜ

ABD'de "Başmakale Sanatı" dalında Pulitzer Ödülü alan en genç çizer ünvanının sahibi olan karikatürcü Charles George Werner, Indiana'da kanserden tedavi gördüğü hastanede 88 yaşında öldü. Werner, 2. Dünya Savaşı'na giden yolda, İngiliz Başbakanı Neville Chamberlain ile Adolf Hitler arasında imzalanan Münih Anlaşmasını hicveden karikatürüyle 29 yaşında Pulitzer Ödülü'nü kazanmıştı. 1947 yılında Indianapolis Star" gazetesine geçen Werner, burada 47 yıl boyunca çalıştı, 1994'te 84 yaşında emekli oldu.

AZİZ NESİN TÜRKÜLERLE ANILDI

Aziz Nesin ölümünü ikinci yılında Çatalca'daki Nesin Vakfı'nda 13 Temmuz Pazar günü sanatçı dostları, Vakıf çocukları ve okurlarınca anıldı. Aziz Nesin'in hüzünlü bir havada geçen mezar başı anmalarından nefret ettiğini belirten oğlu Ali Nesin'in dileğine uygun olarak büyük sanatçı "türkü ve şarkılarla" coşkulu bir havada anıldı.

SİVAS KATLİAMI ANISINA KARİKATÜR SERGİSİ

Sivas katliamında ölenlerin anısına Antalya Karikatür Sokağı'nda, Antalya Temsilciliğimizce bir sergi düzenledi. Temmuz ayındaki sergide üyelerimizin Sivas Katliamı'nı eleştiren 35 yapıtı yer aldı.

HASAN EFE'NİN MÜZİK KARİKATÜRLERİ

Hasan Efe'nin mizik karikatürleri "Nağme-Miz-Ah" başlığıyla Haziran ayında Almanya'da Stadtbibliothek'te sergilendi. Hasan Efe 1980 yılından beri karikatür çiziyor. Pek çok ulusal ve uluslararası yarışmada ödül kazanan Efe, şimdiye dek 7 karikatür sergisi açtı.

GÜLDİKEN BEŞ YAŞINDA

Dört ayda bir yayımlanan mizah kültürü dergisi GülDiken 13. sayısıyla beşinci yılını doldurdu. Derginin yeni sayısında geçtiğimiz aylarda kaybettiğimiz Fransız mizahçı Roland Topor ve Kıbrıs Türk karikatürüne geniş yer veriliyor.

ABDÜLCANBAZ ÇİZGİ FİLM OLUYOR

Turhan Selçuk'un 40 yıldır çizdiği Abdülcanbaz yeni bir serüvene atılıyor. Abdülcanbaz, iki kez tiyatro oyunu olarak sahnelendikten sonra, şimdi de çizgi film haline getiriliyor. Üç boyutlu animasyon tekniğiyle hazırlanan filmin 75 dakika olması planlanıyor. Abdülcanbaz filminin hazırlanması bir yıl sürecek.

ORHAN AKSOY'DAN İZMİR'DE SERGİ

Uzun yıllardır Yeni Asır gazetesinde grafikerlik yapan Orhan Aksoy'un "Ya Sen Olmasaydın" adlı karikatür sergisi İzmir Kemeraltı Veysel Çıkmazı Şükran Lakantası'nda geçtiğimiz ay açıldı.

MEMECAN'IN 'SİZİNKİLER' BANDI ABD'DE

Salih Memecan, ABD'nin Princeton Üniversitesi'nin Ortadoğu Araştırmaları Bölümü'nün daveti üzerine 'Bizimcity' ve 'Sizinkiler'i anlatan bir konferans verdi. Karikatürlerden örnekler gösteren Memecan öğrencilerin sorularını yanıtladı. Internet kanalıyla, 'Sizinkiler'in aynı üniversitenin derslerinde Türkçe öğreniminde kullanıldığı da belirtiliyor.

FAKS AFİŞLERİNDEN NÜKLEER KARŞITI KİTAP

İletişim tasarımcısı ve ICOGRADA eski başkanı Helmut Langer (Almanya), 1995 yılı sonunda meslektaşlarını "nükleer denemelere karşı faks tasarımları" yollamaya çağırdı. Langer'in "dev boyutlarda küresel yıkıcılıktan başka bir şey olmayan nükleer denemelere karşı yaratıcılığın başkaldırısı" olarak tanımladığı bu projeye 50 ülkeden 260 tane faks ulaştı. Büyütülen faks tasarımları pekçok ülkede sergilendikten sonra Türkiye'de bir kitap haline getirilerek ilgililerin dikkatine sunuldu. Adı Nâzım Hikmet'in "Bulutlar Adam Öldürmesin" dizesinden alınan kitabın tasarımını Tunga Şen yaptı.

Hürriyet Yarışması'nda Birincilik Peken'in

Uluslararası 14. Hürriyet Karikatür Yarışması sonuçlandı. Aydın Doğan Vakfı'nın düzenlediği yarışmada Birincilik Ödülü, Türkiye'den Attila Peken'in karikatürüne verildi. Kübalı Ricardo Bermüdaz ikinci, Yugoslavyalı Muhammed Djerlek üçüncü seçildi. Yarışmada Başarı ödülleri ise şu sanatçıların karikatürlerine verildi: Orhan Akbaba (Türkiye), Constantin Ciosu (Romanya), Oleg Dergatchov (Ukrayna), Muhsin Omurca (Türkiye), Eray Özbek (Türkiye), Mariusz Stawarski (Polonya), Maşoud Shojzi Tabatabai (Iran), Sergei Tunin (Rusya), Mikolo Vorontsov (Rusya), Aleksander Wolos (Polonya), Viktor Zinovick (Ukrayna).
Yarışmada ödül alan karikatürler Temmuz ayının başında Antalya Falez Otel'de sergilendi.

Yarışmalar

1. Uluslararası 'Yalnız Değilsiniz' Yarışması / Sinop - Türkiye

Geçen yıl Türk Spastik Çocuklar Derneği Sinop Şubesi ile Karikatürcüler Derneği'nin birlikte düzenlediği "Yalnız Değilsiniz" Spastik Çocuklar karikatürler yarışması bu yıl dünyaya açılıdı. Uluslararası nitelikteki yarışma dünyanın bütün karikatürcülerine açık. Orjinal yapıtlar yayımlanmış olabilir ancak başka bir yarışmada ödül almamış olmalıdır. Konu "Spastik çocuklar, yalnız değilsiniz!" olarak belirlenmiştir. 30x40 cm'den büyük olmamalıdır. Son katılma tarihi 15 Eylül 1997. Yarışma albümü yer alan karikatürcülere gönderilecektir. Ödül olarak plaket, gemi modeli ve el işlemeleri verilecektir. Adres: Kefevi Mh. Sarabil Cd. Demircanlar Koop. A Blok Kat: 1 Sinop-Türkiye. Tel: (0368) 261 61 56.

24. Uluslararası Piracicaba / Brezilya

Bütün dünya karikatürcülerine açık yarışmada, daha önce yayımlanmamış orjinal karikatürler isteniyor. Cartoon, Politik Karikatür, Karikatür, Bant Karikatür (Cartoon, Plitical Satire, Caricature, Strips) dallarında düzenlenen yarışmada her karikatürcü dilediği dallarda en fazla iki karikatürle katılabilir. Teknik serbest. Boyutlar 30X40 cm. Çizgi bant 4 sayfayı geçmemeli. Bütün karikatürlerin arkasına kimlik bilgileri, telefon numarası, ülke, banka hesap numarası yazılması unutulmamalı. **Ödüller:** Her dal için birinci 2000 $, ikinci 1000 $ **Son katılma tarihi:** 15 Ağustos 1997. **Adres:** 24° Salão Internacional de Humor de Piracicaba - Secretaria de Açâo Cultural - Rua Gomes Carneiro, 1212 - CEP 13417-030 - Piracicaba /SP Brasil.

Ağustos-Eylül 1997

KARİKATÜR ve MİZAH MÜZESİ etkinlikleri

Atatürk Bulvarı, Kovacılar Sokak No: 12 Fatih İstanbul
Tel: (0212) 521 12 64

1 - 30 Ağustos •İSTANBUL VE TURİZM Karikatür Sergisi

Sürekli Sergi •TÜRK KARİKATÜRÜ

MİZAH KİTAPLIĞI •Pazar, Pazartesi dışında hergün açıktır.

ÖZGÜN BASKI ATÖLYESİ •Uzman gözetiminde yapılan çalışmalara herkes katılabilir. Perşembe ve Pazar günleri dışında hergün 14.00-18.00 arası.

2- 30 Eylül •17. ULUSLARARASI NASREDDİN HOCA KARİKATÜR YARIŞMASI Karikatür Sergisi

Sürekli Sergi •TÜRK KARİKATÜRÜ

MİZAH KİTAPLIĞI •Pazar, Pazartesi dışında hergün açıktır.

ÖZGÜN BASKI ATÖLYESİ •Uzman gözetiminde yapılan çalışmalara herkes katılabilir. Perşembe ve Pazar günleri dışında hergün 14.00-18.00 arası.